

BOGANMELDELSE

PETER FREUCHENS BOG OM DE SYV HAVE

Af Peter Freuchen i samarbejde med David Loth.

På dansk ved Michael Tejn. 365 sider med illustrationer. Kr. 42,00 hft., 52,00 ind. lærredsryg, 64,00 ind. skindryg. Gyldendal.

Her i Danmark var Peter Freuchen allerede fra sin ungdom en kendt personlighed såvel i grønlandskredse som udenfor. Hans deltagelse i Danmark-Ekspeditionen og senere i Thule Ekspeditionerne, hans mangeårige ophold i Thule og hans stadige deltagelse i den offentlige debat vedrørende Grønland gjorde ham til en markant skikkelse herhjemme som på Grønland. Inden han døde, nåede han også at blive bekendt, ja, man kan godt sige berømt i den nye verden. I årene op til august 1957, da Peter Freuchen døde, var det med stor glæde, man hørte om hans succes ovre i staterne. Den skabtes lidt efter lidt; bogen „Den sidste Viking“ bragte Peters billede - det berømte med skipperhuen og skægget - i alle boghandlervinduer. Det var vist denne litterære bedrift, som vi alle undte Peter af fuldt hjerte, der skaffede ham chancen som deltager i Revlon's 64.000 quizz. Som bekendt udnyttede han den tilfulde, og vandt samtidig med de mange penge, hvoraf Uncle Sam dog tog sin store del, en afgjort berømmelse som en slags prototype på den sidste viking. Denne berømmelse, skaffet på emnet: „De syv have“, fulgte Peter Freuchen op med den bog, som nu præsenteres for danske læsere.

Kun to dage før Peter fløj til Alaska, hvor han døde ved ankomsten, lagde han sidste hånd på denne bog, som vel så vil blive den sidste af en lang række. Han fortæller her, hvad han gennem et langt liv bl. a. læste sig til, om de syv have, et evigt spændende emne. Der er snart sagt ikke det område inden for emnet, han ikke berører. Det siger sig selv, at en bog med et så verdensomspændende stof ikke på langt nær kan blive udtømmende, det ville kræve mange bøger, men det er alligevel fantastisk, hvad Peter har nået at få med. Peter var ikke videnskabsmand, og det præger bogen, hvor han kommer ind på den videnskabelige side af sagen. Der er en hel del, som jeg tror, at verdens havforskere godt kunne lide at diskutere lidt nærmere med ham, hvis det var muligt. Der er også direkte fejl i, som oversætteren burde have rettet i erkendelse af, at bogen nu kommer folk i hænde, som er noget mere hjemmavant på de syv have end gennemsnitsamerikaneren. Det er måske kun småting, men de skammer. Det er så afgjort de partier af bogen, hvor Peters fremragende evner til at spinde

en ende kommer frem, der er de bedste. Hans gengivelser af dramatiske rejser eller situationer er spændende, og for danske læsere er der meget nyt, fordi stoffet for en stor dels vedkommende er hentet i U. S. A. I det hele taget må man under læsningen huske på, at bogen er skrevet for amerikanere, der ikke har det ringeste kendskab til, hvad vi her hjemme holder af at læse om, men har deres egne mere eller mindre autentiske historier, som man atter og atter kan koge suppe på med stor succes i amerikanske bøger. Vi er med i de store søslag, ombord på piratskibe og på opiumsmuglere, der laver store penge på Kinakysten. Et særligt afsnit er viet de store opdagelsesrejser, der naturligvis har Peters store hjerte. Særlig megen plads offerer han på Thor Heyerdahls Kon-Tiki ekspedition. Heyerdahl er som alle store profeter ikke så agtet i sit fædreland, som udenfor. Ærligt og redeligt refererer Freuchen Kon-tikis togt og fortæller også om de Bisschops, der gik i stik modsat retning for at bevise det stik modsatte. Det kan undre os danske, at Peter, der ellers gør så megen reklame for vikinger og vikingeånd, ikke omtaler Jens Munks rejse hjem fra Hudson Bugt selvtrødie på Lamprenen, en såvel dengang som nu enstående bedrift. At vi derimod får Kurt Carlsen med det „skæve skiv“ over 2¹/₂ side er helt i bogens ånd.

Som altid når Peter Freuchen fortæller, smittes man af det strålende humør og den oplagthed, der var ham egen; det er som altid en dejlig uhøjtidelig og usnobbet stil, han betjener sig af. Han lader folk dingle fra rånokken med samme sindsro, som han beretter om nogle af videnskabens sidste opdagelser fra de dybe have. I det hele taget gør han en del ud af havet som tumbleplads for videnskaben. Peter sagde engang, at han havde den dybeste respekt for videnskaben. Man var egentlig ikke helt sikker på ham, da han sagde det, men hans forrige bog: „The Arctic Year“ og denne vidner om, at det ikke var løssagtig tale.

Freuchen romantiserer ikke på nogen måde havet; der er æventyr og spænding over hans fortælling, men han skjuler ikke, at havet er et element, der kun betvinges ved hårdt arbejde og et trælsomt slid, et element, der kræver sine ofre.

Man ikke slutte en anmeldelse af Peters sidste værk uden at omtale de ofte helt ovenud fremragende illustrationer, der ledsager fortællingerne; der er smukke fuldriggere og moderne krigsfartøjer, og der er en række undervandsopdagelser, af hvilke man bemærker et af Andrea Doria, med store søstjerner på.

Bogen om de syv have er ikke Peter Freuchens bedste, men måske den, der karakteriserer sin forfatter bedst, alene derfor bør man læse den.

D. L.